

Participatieraad Woerden
p/a Postbus 45
3440 AA Woerden
info@participatieraadwoerden.nl

Aan het College van Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Ons kenmerk	Plaats	Datum
PR2017/001	Woerden	16 januari 2017

Betreft: Het gemeentelijk motto “Iedereen Doet Mee”.

Geacht College,

In het ‘Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2014-2016’ is het uitgangspunt geformuleerd dat de gemeente Woerden streeft naar “een samenleving waarbij alle mensen nu en in de toekomst naar vermogen meedoen en waar niemand buitengesloten wordt”. In de nota ‘Beleidsplan participatie Werk & Inkomen 2016-2017’ (15R.00800) wordt nader geformuleerd wat dit betekent :

- een inclusieve samenleving en een inclusieve arbeidsmarkt waarin het normaal is dat inwoners in staat worden gesteld om mee te doen naar vermogen;
- alle inwoners van de gemeente participeren naar vermogen;
- indien het verwerven van inkomen niet mogelijk is, betekent participeren deelnemen aan vrijwilligerswerk/ dagbesteding.

Ondanks de goede contacten met ons aanspreekpunt de heer Kraaijkamp ten aanzien van het onderwerp Werk & Inkomen blijft de PRW nog een aantal zorgen houden.

De kerngroep Werk & Inkomen van de Participatieraad Woerden (PRW) heeft zich met name verdiept in de hierboven vermelde doelstellingen uit het genoemde beleidsplan. De PRW richtte zich hierbij vooral op die personen die al langer in de bijstand zitten met grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De volgende vragen stonden daarbij centraal: Worden deze inwoners voldoende geholpen om naar vermogen te participeren en zo ja, op welke wijze en welke drempels komen we hier tegen?

De Kerngroep heeft een analyse gemaakt van de stand van zaken en op basis daarvan een aantal aandachtspunten geformuleerd. Wij willen deze aandachtspunten voorleggen aan het College in de vorm van een ongevraagd advies en hiermee bijdragen aan het lopende beleidsproces, met als doel waar we gezamenlijk voor staan: Iedereen doet mee.

We pogen bovenstaande vragen te beantwoorden vanuit twee beleidsdoelstellingen van participatie te weten Arbeid en Vrijwilligerswerk. Iedereen dient zijn uiterste best te doen om door arbeid zijn eigen inkomen te verwerven. Dat is een hoofddoel van “Iedereen doet mee”. Diegenen die niet aan

het arbeidsproces kunnen meedoen, worden gestimuleerd om een bijdrage te leveren aan de samenleving bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te verrichten. Vrijwilligerswerk kan immers ook een eerste toeleiding naar werk zijn.

Arbeid

In Woerden is het aantal uitkeringsgerechtigden ongeveer 550 personen, dat is $\pm 2\%$ van het aantal arbeidsplaatsen, dus laag. Jaarlijks stromen er ongeveer 225 mensen in de bijstand maar stromen er minder uit zodat het bestand groeit. Ongeveer 30% van het bestand stroomt jaarlijks uit door werk, verhuizing, overlijden, samenwonen etc. Op zich is dit een positief beeld, waar Ferm Werk (FW) een positief aandeel in heeft. De samenstelling van het bestand is echter zorgelijk: het aantal cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ook het aantal meerjarige cliënten is groot, minstens 60%.

De PRW heeft een analyse gemaakt over de toeleiding naar werk (of niet) en we doen dit aan de hand van aanbod en vraag.

Het aanbod kan worden onderscheiden naar de volgende groepen:

- a. Loonwaarde 100% . Van deze groep stroomt dus redelijk veel weer uit.

Niet bekend is uit de Q-rapportages van Ferm Werk (FW) of deze uitstroom door de middellijke weg van Ferm Werk loopt of dat de cliënten op eigen kracht uitstromen.

Ook is niet bekend hoeveel cliënten, zodra ze in het bestand opgenomen zijn, in plaats van naar werk te gaan, verder afstand krijgen tot de arbeidsmarkt.

- b. Loonwaarde 50 – 100%.

Daarover is in het voorjaar 2016 een beleidsnotitie door de gemeente opgesteld met daaraan gekoppeld prestatieafspraken met Ferm Werk. Er zijn twee wegen voor arbeidsinschakeling: via het doelgroepenregister van de Arbeidsmarktregio (banenafpraak) en via loonkostensubsidie op FW niveau. Als doel is gesteld 1145 extra arbeidsplaatsen in de regio Midden – Utrecht , per eind 2016. Dit wordt niet gehaald: sinds eind 2015 stukt dit op ongeveer 700. Op FW niveau is de doelgroep veel groter dan het aantal plaatsen dat nu gerealiseerd moet worden.

- c. Loonwaarde 0 – 50% . Vaak wordt deze categorie geïdentificeerd met beschut werk, wat niet geheel terecht is. Maar in de praktijk zal dat ongeveer juist blijken te zijn. Beschut werk wordt verplicht en extra door het rijk gefinancierd. Het aantal plaatsen is zeer beperkt: voor Woerden 12 plaatsen per eind 2018.
- d. Groep cliënten met grote afstand tot arbeidsmarkt, vaak meerjarig in de uitkering. Gezien de beperkte mogelijkheden voor de categorieën b en c, kan deze groep slechts meedoen via vrijwilligerswerk . De PRW is uiterst belangstellend naar het project van regelarme bijstand zoals dat nu loopt binnen de gemeente Woerden.
- e. Specifiek willen we noemen de groep jongeren 18+/schoolverlaters, welke nog geen startkwalificatie heeft. Daarover heeft de gemeente een convenant gesloten met partijen als het middelbaar onderwijs voor vervolgonderwijs en FW als het halen van een startkwalificatie niet tot de mogelijkheden behoort. Bureau Leerplicht heeft daar een initiërende rol in. Het is nu wellicht te vroeg om de resultaten te kunnen analyseren.

De PRW volgt de uitvoering van dit convenant en zal hierop zeker nog bij u terugkomen.

- f. Ten slotte willen we noemen de zorg over de groep statushouders, welke een belangrijk deel van het cliëntenbestand van FW uit maakt. Vaak wordt genoemd dat deze groep onvoldoende Nederlands spreekt om in dienst te nemen. Maar werkgevers nemen wel honderden Oost Europeanen in dienst die ook geen of heel beperkt Nederlands spreken. Met andere woorden er zijn andere achterliggende redenen waarom werkgevers geen statushouders in dienst nemen! De culturele afstand en vermeend andere werkeethos zouden wel eens belangrijke factoren kunnen zijn. Bij inburgering wordt daar naar onze mening veel te weinig aandacht aan besteed. Bij het verkrijgen van status zou direct op werk ingezet moeten worden en niet pas na inburgering. Deze problematiek krijgt ook landelijk grote aandacht en verschillende (grote) steden ontwikkelen unieke methoden van aanpak. Uit gesprekken met FW en uit eerdere rapportages aan de gemeenteraad is gebleken dat op dit moment de personele capaciteit van FW zodanig is dat ongeveer 40% van de uitkeringsgerechtigden actieve aandacht krijgt in verband met re-integratie.

Ten aanzien van de vraagkant hebben we de volgende opmerkingen:

- a. Reguliere werkgevers.

De PRW heeft de indruk dat individuele werkgevers niet zo snel zelf naar FW gaan om in haar kaartenbak te kijken om zo hun vacatures te vervullen. Verder zijn er ook andere partijen actief, zoals UWV en uitzendbureaus die werkgevers bedienen. FW legt wel contacten met (vooral de grotere) werkgevers. De basis daarvan ligt in de historie van hun taak als uitvoerder van de oude Sociale Werkplaats. Zo zijn er met meerdere bedrijven contracten voor begeleid werk. Voor werkgevers is het wel een doolhof: er zijn vele regelingen om te stimuleren om mensen in dienst te nemen, maar die zijn niet algemeen bekend.

De PRW vindt dat FW meer en beter helderheid moet verschaffen (bijvoorbeeld via de website) over de faciliteiten voor werkgevers als zij mensen uit de bijstand in dienst nemen (premies, no-risk polis etc.). In 2017 worden de wettelijke ondersteuningsmogelijkheden verder verruimd.

- De rol van de Arbeidsmarkt regio Midden-Utrecht is zeer bescheiden. Deze zou mensen uit het doelgroepenregister aan het werk moeten helpen, met behulp van de sub-regionale werkgeversservicepunten, waaronder FW. Dit zou veel beter kunnen functioneren omdat nog veel kansen onbenut blijven (de relatie is niet erg warm).

- b. Een alternatieve vraagkant:

De laatste tijd zijn er verschillende kleinschalige initiatieven ontstaan om cliënten naar werk te begeleiden. Deze partijen zijn geen werkgever in bovenstaande zin, maar hebben dezelfde ideële doelstelling als FW.

We willen in dit kader willekeurig noemen:

Reinaerde, welke cliënten naar het hoveniers vak brengt; LW<100%

De SamenwerkingsUnie; Lw < 100%

Limes; LW=100%

WIJ 3.0 (voor GGZ-cliënten) LW <50%

Brownies en Downies LW < 50% ?

Verschillende van deze organisaties hebben het doel met beschikbare middelen uit de Participatiewet, cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (door loonwaarde of door lange verblijftijd in de uitkering) tot een reguliere werkgever te brengen. Ook zijn er organisaties die via WMO voorzieningen arbeidsmatige dagbesteding aanbieden. Wij constateren dat burgers met die voorziening niet of onvoldoende bekend zijn. Ook constateren wij uit gesprekken met bovengenoemde partijen dat FW van deze kanalen onvoldoende gebruik maakt.

c. Overheid in casu de gemeente:

De gemeente is niet alleen verantwoordelijk voor de implementatie van de Participatiewet, maar is ook werkgever. Wij vragen ons af of de gemeente in beeld kan brengen wat zij zelf doet als werkgever en welke extra kansen zij nog voor zichzelf ziet als werkgever in de bevordering van de inclusieve samenleving?

Vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk laat in Woerden een heel positief beeld zien. Zowel bij vele kleinschalige organisaties en particulieren, als bij grotere organisaties, zoals het Hofpoort Ziekenhuis, de Inloophuizen en Welzijn Woerden, zijn al veel vrijwilligers betrokken. Echter de genoemde organisaties zijn voortdurend op zoek naar vrijwilligers daar het beleid van de overheid is gericht op participatie en eigen kracht van de burger. Aanbod en vraag leveren het volgende beeld:

Aanbod

Burgers die zich spontaan aanmelden rechtstreeks bij een organisatie zonder enige tussenkomst.

Burgers die vrijwilligerswerk zoeken via de vrijwilligersvacaturebank van Hart van Woerden (Welzijn Woerden).

Burgers met een uitkering waarvan het verstandig geacht wordt dat zij vrijwilligerswerk doen in het kader van de Sociale Activering via FW. Het is naar de mening van de PRW duidelijk dat vrijwilligerswerk voor mensen met een uitkering verstandig is. Het zou goed zijn, om verschillende redenen, om dit blijvend te stimuleren. Verplichting lijkt ons in dit verband niet verstandig. Echter het moet vermeld worden dat plaatsing van deze mensen niet eenvoudiger is dan mensen toeleiden naar de arbeidsmarkt. Een goede matching vraagt inzet en commitment van de vrijwilliger, wat niet vanzelfsprekend is. Dit proces staat nog in de kinderschoenen.

Vraag

- De vele genoemde organisaties en particulieren, die veelal spontaan voorzien worden door meldingen zonder enige tussenkomst. Het NIO-overleg is een heel goed instrument om hierbij als intermediair op te treden.
- Bedrijven en organisaties die uit de vrijwilligersbank van Hart voor Woerden kunnen putten.

- Maar er zijn ook zoekende organisaties, zoals te noemen organisaties Kwintes, Handje Helpen en Welzijn Woerden, veelal voor specifieke taken, waarbij ondersteuning en/of begeleiding nodig is:
- Kwintes zoekt zelf naar vrijwilligers voor persoonlijke begeleiding van GGZ-cliënten, zogenaamde maatjes;
- Handje Helpen, idem als Kwintes
- Hart voor Woerden zoekt ook regelmatig vrijwilligers voor specifieke taken voor bijvoorbeeld Bij Rembrand, maatjes voor schuldhulpverlening, de Plusbus enz.

Conclusies en aanbevelingen:

Op basis van de hiervoor beschreven analyse komt de PRW tot de volgende punten:

1. Wij vragen ons af of de omvang en de specifieke samenstelling van de diverse doelgroepen wel voldoende bekend is, wat de grootte van de diverse taken onhelder maakt.
2. De verwezenlijking van de ambitie van de gemeente om te groeien naar een inclusieve samenleving heeft aandacht, maar de vraag is wat hiervan al werkelijkheid is.
3. De traditionele aanpak om via bemiddeling door de gemeente (FW) mensen naar werk te geleiden heeft uiteindelijk geleid tot een groot reservoir van mensen die aan de kant staan.
Nieuwe doelgroepen als mensen met een licht verstandelijke beperking, statushouders, mensen met lage (oude) opleiding, mensen met psychische aandoeningen etc. vragen om meer innovatieve benaderingen.
4. De diverse betrokken partijen leggen te weinig verbindingen met elkaar. In de gemeente komen er meer initiatieven die de groei naar een inclusieve samenleving kan versterken, maar zij worden onvoldoende in hun kracht gezet. Er wordt te weinig over ‘ de schutting ‘ gekeken.
5. Met de financiële armslag die er nu is zal de inclusieve samenleving nog zeer lang op zich laten wachten. Bij gelijkblijvende financiële inspanning zullen de beleidsuitgangspunten herzien moeten worden en duidelijker keuzes gemaakt moeten worden.
6. Werkgevers worden onvoldoende uitgenodigd/aangemoedigd om naar de aanbodkant in de breedte te kijken.
7. De vraag is of de groep langdurig uitkeringsgerechtigden voldoende in beeld is. Het middel om via vrijwilligerswerk voor deze groep tot een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt te komen wordt onvoldoende benut.
8. Op het gebied van het vrijwilligerswerk is de vraag groot (concreet alleen al op de “digitale vacaturebank” gemiddeld zo’n 200 openingen), maar het matchen vraagt veel aandacht en gebeurt onvoldoende.
9. Tussen re-integratie op basis van de Participatiewet, het organiseren van vrijwilligerswerk en arbeidsmatige dagbesteding zijn helaas duidelijk schotten aanwezig.

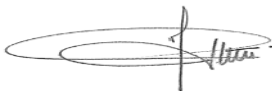
Gezien het voorgaande komen wij tot de volgende aanbevelingen:

1. Verkrijg duidelijkheid over de omvang van de verschillende doelgroepen uitkeringsgerechtigden en hun afstand tot de arbeidsmarkt om inzicht te verkrijgen in de omvang en diversiteit van de taak om te groeien naar een inclusieve samenleving.
2. Gezien de (beperkte) financiële middelen moet veel helderder zijn welke aspecten van de inclusieve samenleving nagestreefd worden en welke men een hoge prioriteit geeft.
3. Om uitstroom uit de bijstand te maximaliseren zouden partijen, die hetzelfde ideële doel hebben, veel intensiever met elkaar moeten samenwerken.
4. Er zou een project opgestart moeten worden ‘voor vrijwilligers op zoek naar vrijwilligerswerk en organisaties op zoek naar vrijwilligers’. Instrumentele organisaties, bv. Hart van Woerden, moeten veel meer in hun kracht gezet worden om de activering van mensen in de bijstand naar vrijwilligerswerk te faciliteren.

Wij hopen hiermee een constructieve bijdrage te hebben geleverd in het gemeentelijke motto: “Iedereen doet mee”.

Gaarne tot toelichting bereid.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rob Kotvis', is written over a set of three horizontal, slightly overlapping oval lines.

Rob Kotvis
Voorzitter Participatieraad Woerden